

การสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้วย “เทคนิคผังงาน”

สทริฐ์ ลักษณะสุต¹

วันที่รับบทความ: 22 สิงหาคม 2566

วันแก้ไขบทความ: 6 ธันวาคม 2566

วันตอบรับบทความ: 17 เมษายน 2567

บทคัดย่อ

การสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน ผู้สอนจำนวนมากยังคงมุ่งเน้นการสอนหรือถ่ายทอดเนื้อหาทางไวยากรณ์เป็นสำคัญ ผ่านวิธีการสอนแบบเน้นไวยากรณ์และการแปล (Grammar Translation Method) ซึ่งเป็นการสอนที่มุ่งเน้นถ่ายทอดเนื้อหาทางไวยากรณ์ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงจบคาบเรียนนั้น ๆ โดยใช้ภาษาแม่เป็นสื่อกลางในการสื่อสารในชั้นเรียน อย่างไรก็ตาม วิธีการสอนแบบเน้นไวยากรณ์และการแปล ดังกล่าว ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากผู้เรียนจำนวนมากที่เรียนภาษาด้วยรูปแบบดังกล่าวยังสร้างหรือแต่งประโยคที่มีข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์อยู่ การประยุกต์ใช้ผังงานในการจัดการเรียนรู้ทางไวยากรณ์มีข้อดีหลายประการ เช่น 1) ผังงานเป็นเทคนิคหรือกลวิธีการสอนเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เชิงกระบวนการ โครงสร้าง และขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพ 2) ผังงานสามารถช่วยดึงดูดความสนใจในการเรียนของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี 3) ผังงานช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพรวมและเกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่มีลักษณะเป็นขั้นตอน โครงสร้าง หรือกระบวนการที่ซับซ้อนได้ง่ายมากยิ่งขึ้น และ 4) ผังงานช่วยให้ผู้เรียนจดจำขั้นตอน โครงสร้าง หรือกระบวนการที่ได้รับการถ่ายทอดได้อย่างแม่นยำมากยิ่งขึ้น เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ผังงาน ยังคงมีข้อจำกัดบางประการที่ผู้สอนจำเป็นต้องคำนึงถึงอยู่เสมอ เช่น ความซับซ้อนของผังงาน ความยากในการแก้ไขผังงาน ความยากในการตีความหมายของผังงาน การใช้ระยะเวลาที่ค่อนข้างนานในการออกแบบผังงาน เป็นต้น

คำสำคัญ: เทคนิคการสอน; ไวยากรณ์; ภาษาอังกฤษ; ผังงาน

ประเภทบทความ: บทความวิชาการ

¹ หัวหน้าศูนย์เครือข่ายวิจัยสหวิทยาเขตชลบุรี 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ตำบลอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: laksanasutsaharat@gmail.com

English Grammar Teaching with “Flowchart Technique”

Saharat Laksanasut¹

Received:	22 August 2023
Revised:	6 December 2023
Accepted:	17 April 2024

Abstract

Many English language teachers still place a strong focus on teaching or conveying content via the Grammar Translation Method. This method emphasizes imparting grammar knowledge from start to finish of each course, using the original language as a medium of communication in the classroom. Yet, this method has not received the attention it deserves, as many learners who study the language in this manner continue to generate sentences with grammatical faults. Utilizing a flowchart to teach grammar has various advantages. These include 1) A flowchart is a teaching approach or strategy for conveying process-oriented knowledge, structures, and successful steps in an efficient manner, 2) Flowcharts can effectively attract learners' attention, increasing their involvement in the learning process, 3) Flowcharts assist students in viewing the larger picture and better understanding complex, step-by-step and sophisticated structures or processes, and 4) Flowcharts help learners to remember steps, structures, or procedures that have been accurately conveyed. However, there are certain limits of flowcharts that educators should be aware of, such as the complexity of constructing them, the difficulty of updating them, the difficulty of deciphering the meaning of flowcharts, and the comparatively long time process to design them.

Keywords: Teaching Technique; Grammar; English; Flowchart

Type of Article: Academic Article

---

¹ Head of Chonburi 1 Cluster's Research Network Center, Chonburi-Rayong Secondary Educational Service Area Office
Angsila Subdistrict, Mueang District, Chonburi Province
Corresponding author Email: laksanasutsaharat@gmail.com

บทนำ

ไวยากรณ์ (Grammar) เป็นหนึ่งในสมรรถนะทางภาษาศาสตร์ (Linguistic Competence) ที่ว่าด้วยเรื่องของ การศึกษา กฎ หลักการ ระบบ และรูปแบบการสร้างหรือร้อยเรียงประโยค ซึ่งความรู้ทางไวยากรณ์ถือได้ว่าเป็น ความรู้ที่มีความสำคัญในอันดับต้น ๆ สำหรับการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง เนื่องจากหากปราศจาก ซึ่งความรู้ทางไวยากรณ์ การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สองก็มีแนวโน้มที่จะดำเนินการไปได้อย่างค่อนข้าง ยากลำบากหรืออาจไม่ประสบความสำเร็จในที่สุด (Oscar, 1995, pp. 173-174) ความรู้ทางไวยากรณ์ยังเป็นหัวใจ สำคัญในการบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง นั่นคือการพัฒนาสมรรถนะการ สื่อสาร (Communicative Competence) ซึ่งบูรณาการความสามารถทางภาษาทั้ง 4 ทักษะพื้นฐาน ประกอบด้วย ทักษะการฟัง (Listening Skill) ทักษะการพูด (Speaking Skill) ทักษะการอ่าน (Reading Skill) และทักษะการ เขียน (Writing Skill) กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารทางภาษาจำเป็นต้องเริ่มจากการมี ความรู้ทางไวยากรณ์ที่เพียงพอและถูกต้อง (Wipada, 2016, p. 402) การใช้เทคนิคผังงานในการจัดการเรียนรู้ทาง ภาษาจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาหรือหลักการที่ต้องการถ่ายทอดได้อย่างถูกต้องและลึกซึ้ง ตลอดจน สามารถจดจำได้ในระยะเวลาที่ยาวนานมากขึ้นนั้น ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างผังงานด้วยตนเองเพื่อสรุป หรือถ่ายทอดเนื้อหาหรือหลักการที่ได้เรียนรู้ไป ซึ่งการดำเนินการเช่นนี้จะทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจในการเรียนรู้และ พยายามสังเกตสิ่งต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น อีกทั้งการที่ผู้เรียนได้สร้างผังงานด้วยตนเอง ยังเป็นการที่ผู้เรียนได้ทบทวน เนื้อหาอีกครั้งหนึ่งด้วย และที่สำคัญไปกว่านั้นผู้เรียนสามารถย้อนกลับมาทบทวนผังงานที่ตนเองได้ทำไว้ได้ ตลอดเวลาและสามารถทำความเข้าใจได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น (Olivia & Jennifer & Katherine, 2018, p. 1; Okafor & Odiliobi, 2021, p. 322) บทความนี้มุ่งนำเสนอสาระสำคัญเกี่ยวกับ แนวคิด หลักการ และเทคนิควิธีการ สอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษด้วย “ผังงาน” ซึ่งได้จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ทบทวน และวิเคราะห์จากวรรณกรรม ทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์และนำเสนอเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ทางด้านไวยากรณ์ เพื่อยกระดับความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความหมายของความสามารถทางไวยากรณ์

ความสามารถทางไวยากรณ์ (Grammatical Competence) หมายถึง การแสดงออกของผู้ใช้ภาษาที่ สะท้อนให้เห็นถึงการมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ หลักการ หรือโครงสร้างทางไวยากรณ์รูปแบบต่าง ๆ ของ ภาษาที่ถูกต้องและแม่นยำ (Ellis, 2007, p.16; Ur, 2009, p.78) ซึ่งหมายรวมไปถึงการมีความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงสร้างทางไวยากรณ์ขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับหน่วยที่เล็กที่สุดของภาษา เช่น ระบบเสียง การสะกดคำ ความหมาย เป็นต้น ไปจนถึงการมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างทางไวยากรณ์ในระดับที่สูงมากขึ้น เช่น ระดับประโยค วลี กริยา คำนาม นามวลี คำวิเศษณ์ คำคุณศัพท์ ตลอดจนการแปลความหมายของประโยค รูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น (Nassaji & Fotos, 2011, p. 54; Larsen-Freeman, 2011, p. 142; European Centre for Modern Languages, 2011, p. 67) นอกจากนี้ ความสามารถทางไวยากรณ์ยังครอบคลุมไปถึงการกระทำหรือการ

แสดงออกเชิงประจักษ์ทางพฤติกรรมของผู้ใช้ภาษาที่สะท้อนให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ หลักการ หรือโครงสร้างทางไวยากรณ์ข้างต้นในการสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม หรือการริเริ่มการสนทนาด้วยรูปแบบการสื่อสารต่าง ๆ ที่ผู้ใช้ภาษาเลือกใช้ เช่น การพูด การเขียน เป็นต้น ในกิจกรรมหรือโอกาสต่าง ๆ อย่างเป็นธรรมชาติ มีความถูกต้อง มีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมตามบริบทหรือสถานการณ์เฉพาะต่าง ๆ และที่สำคัญต้องสามารถบรรลุเป้าประสงค์ของการสื่อสารหรือการปฏิสัมพันธ์ที่กำหนดไว้ได้อย่างครบถ้วน (Chomsky, 1965 as cited by Mojabi, 2014, p. 47; Harmer, 2015, p. 22) ทั้งนี้ ความสามารถทางไวยากรณ์สามารถเรียนรู้ ผูกพัน พัฒนาและประเมินได้ด้วยวิธีการที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกชั้นเรียน เช่น การทำแบบฝึกหัด การทำภาระงานที่ต้องใช้ความรู้ทางไวยากรณ์ การเข้าร่วมกิจกรรมการสื่อสารแบบคู่/กลุ่ม เป็นต้น (Estrella & Presley, 2018, pp. 84-85; Khanh, 2020, p. 2; Alikhonova & Grigoryans, 2020, pp. 121-122; Fisenko et al., 2021, pp. 5-6) อาจกล่าวได้ว่า ความสามารถทางไวยากรณ์ คือ การมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ หลักการ หรือโครงสร้างทางไวยากรณ์รูปแบบต่าง ๆ ของภาษาที่ถูกต้องและแม่นยำ นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงการกระทำหรือการแสดงออกเชิงประจักษ์ทางพฤติกรรมของผู้ใช้ภาษาที่สะท้อนให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับไวยากรณ์ในการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมด้วย ซึ่งความสามารถทางไวยากรณ์สามารถพัฒนาและประเมินได้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญของความสามารถทางไวยากรณ์

ความสามารถทางไวยากรณ์นับได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญในการเรียนรู้ภาษาทุก ๆ ภาษา เนื่องจากความสามารถทางไวยากรณ์เป็นองค์ความรู้และแนวทางขั้นพื้นฐานที่ใช้ในการถ่ายทอดและรับสารต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ความสามารถทางไวยากรณ์ไม่สามารถแยกออกจากการเรียนรู้ภาษาได้ เนื่องจากทุกการสื่อสารในทุก ๆ ภาษาจำเป็นต้องมีการร้อยเรียงคำให้เป็นประโยคซึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อองค์ความรู้ทางไวยากรณ์ อาจกล่าวได้ว่า ความสามารถทางไวยากรณ์เป็นหนึ่งในกลไกสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการเรียนรู้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศที่ทรงพลังอย่างยิ่ง เพราะการมีความสามารถทางไวยากรณ์ที่เพียงพอ นอกจากจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะการเขียนตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านและการเขียนที่ดีขึ้นแล้ว ยังช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจธรรมชาติของภาษานั้น ๆ ด้วย อันจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้และความเข้าใจในตัวภาษาที่รวดเร็วมากยิ่งขึ้น (Frodesen, 2001, p. 109; Ellis, 2006, p. 85) จะเห็นได้ว่า ความสามารถทางไวยากรณ์เป็นรากฐานที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการเรียนรู้ภาษาทุก ๆ ภาษา เพราะหากปราศจากซึ่งความรู้และความสามารถทางไวยากรณ์ ผู้เรียนก็ไม่สามารถที่จะเรียนรู้ภาษานั้น ๆ ได้สำเร็จ ในทางตรงกันข้าม หากผู้เรียนมีความรู้และความสามารถทางไวยากรณ์เป็นอย่างดี ก็จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารหรือถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ ด้วยภาษาเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันก็ยังช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้นด้วย เพราะถึงแม้ผู้เรียนจะมีความรู้ทางคำศัพท์ที่ค่อนข้างจำกัด แต่ผู้เรียนมีความรู้และความสามารถทางไวยากรณ์ที่ดี ก็จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถร้อยเรียงคำศัพท์ที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นได้อย่างสละสลวย ถูกต้อง และเหมาะสมด้วย (Chonthita & Nirachorn, 2020, pp. 3-5) นอกจากนี้ ความสามารถทางไวยากรณ์ยังเป็นกุญแจสำคัญที่จะเปิด

ประตูไปสู่โอกาสและอาชีพมากมายสำหรับผู้เรียน ผู้เรียนที่ขาดซึ่งความรู้และความสามารถทางไวยากรณ์มีแนวโน้มที่จะไม่สามารถสื่อสารผ่านการเขียนหรือการพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังทำให้ทักษะทางภาษาอื่น ๆ ของผู้เรียนถดถอยหรือยากต่อการพัฒนาในอนาคตด้วย (Azar, 2007, p. 65)

ในแง่ของสมรรถนะการสื่อสาร (Communicative Competence) ความสามารถทางไวยากรณ์มีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะตัวแปรหรือสารตั้งต้นของการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสาร เนื่องจากมนุษย์จะมีสมรรถนะการสื่อสารได้ ก็ต่อเมื่อมีองค์ความรู้และความสามารถทางไวยากรณ์ที่ถูกต้องและเพียงพอ เพราะหากปราศจากซึ่งความรู้และความสามารถทางไวยากรณ์ที่ถูกต้องและเพียงพอก็จะเป็นเรื่องยากสำหรับผู้เรียนที่จะสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารในบริบทหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ความสำคัญของความสามารถทางไวยากรณ์ อาจแบ่งออกเป็น 3 ประการเพื่อความชัดเจนและความเข้าใจที่ง่ายขึ้น (Zakaria, 2013, pp. 11-17) ดังนี้

1) ความสามารถทางไวยากรณ์ ช่วยส่งเสริมทักษะทางภาษาอื่น ๆ ของผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น การที่ผู้เรียนมีความสามารถทางไวยากรณ์ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้ทางภาษาและทักษะทางภาษาที่มีในการสื่อสารจริงได้อย่างง่ายดายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งหากผู้เรียนขาดความรู้และความสามารถทางไวยากรณ์ ผู้เรียนก็มีแนวโน้มที่จะไม่สามารถสื่อสารได้อย่างประสบความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ หรือหากสื่อสารได้ ก็อาจเกิดความคลาดเคลื่อนในเชิงความหมาย หรือไม่เหมาะสมตามบริบท หากหากคือรากฐานหรือความแข็งแกร่งของต้นไม้ ความสามารถทางไวยากรณ์ก็คือรากฐานที่แข็งแกร่งและสำคัญของการเรียนรู้และใช้ภาษา อาจกล่าวได้ว่า ถ้าผู้เรียนมีความสามารถทางไวยากรณ์ที่เพียงพอ ก็จะช่วยให้ทักษะทางภาษาอื่น ๆ ดีไปด้วย และท้ายที่สุดการสื่อสารของผู้เรียนก็จะมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ เนื่องจากทักษะทางภาษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน (Myhill & Bailey, 2013, pp. 47-52; Liwei, 2017, pp. 7-9)

2) ความสามารถทางไวยากรณ์ เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการสื่อความหมายที่ชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสมในชีวิตประจำวัน การสื่อสารเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องภายใต้วัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไปในแต่ละโอกาส ดังนั้น การสื่อความหมายที่ถูกต้องและเหมาะสมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการสื่อสารในทุก ๆ โอกาส เพื่อป้องกันการเข้าใจความหมายที่คลาดเคลื่อนในการสื่อสาร ไวยากรณ์เป็นองค์ความรู้ที่มีรายละเอียดปลีกย่อยค่อนข้างมาก กล่าวคือ โครงสร้างไวยากรณ์แต่ละเรื่องหรือประเภทก็จะมีหน้าที่ในการสื่อความหมายที่แตกต่างกันไป การเลือกใช้ไวยากรณ์ที่ถูกต้องและเหมาะสมจะช่วยให้การสื่อความในแต่ละครั้งมีความถูกต้องและลดโอกาสที่จะเกิดความเข้าใจผิดในขณะสื่อสารได้เป็นอย่างดี อาจกล่าวได้ว่า การมีความสามารถทางไวยากรณ์ จะช่วยให้บุคคลสามารถถ่ายทอดหรือสื่อความหมายที่ตนเองต้องการได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ ซึ่งจะส่งผลให้การสื่อสารนั้น ๆ มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในที่สุด (Myhill & Bailey, 2013)

3) ความสามารถทางไวยากรณ์ ช่วยให้นักผู้สร้างหรือร้อยเรียงประโยคเพื่อสื่อสารได้ ถึงแม้ว่าจะมีความรู้ทางคำศัพท์หรือวลีที่ค่อนข้างจำกัด มนุษย์โดยทั่วไปมักมีข้อจำกัดในการจดจำคำศัพท์หรือวลีในภาษาเป้าหมายที่ตนเองเรียนรู้ จึงทำให้ผู้ที่เรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศมีคลังคำศัพท์ที่ไม่มากนัก ซึ่งอาจส่งผลให้การ

สื่อสารหรือการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ราบรื่นเท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม ผลของข้อจำกัดด้านความรู้ทางคำศัพท์จะลดน้อยลงหาผู้เรียนมีความรู้และความสามารถทางไวยากรณ์ที่เพียงพอ เนื่องจากความสามารถทางไวยากรณ์จะเป็นตัวช่วยให้ผู้เรียนสามารถร้อยเรียงหรือสร้างประโยคจากคำศัพท์ที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างถูกต้องตามกฎหรือหลักการทางภาษา ซึ่งจะให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จถึงแม้ว่าจะมีความรู้ทางคำศัพท์ที่ไม่มากนักก็ตาม ทั้งนี้ ความสามารถทางไวยากรณ์ ไม่ใช่หมายถึงการสร้างหรือร้อยเรียงประโยคให้ยาว ๆ เท่านั้น แต่หมายรวมไปถึงการรวบรวมประโยคให้สั้นลงเพื่อให้การสื่อสารนั้นกระชับเป็นธรรมชาติ และสื่อความหมายได้อย่างชัดเจนนั่นเอง

จะเห็นได้ว่า ความสามารถทางไวยากรณ์เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสื่อสารในโอกาสต่าง ๆ ของมนุษย์ หากเปรียบเทียบภาษาเป็นเสมือน คำศัพท์ต่าง ๆ ก็เปรียบเหมือนรถยนต์หรือรถบรรทุกที่มีความยาวหรือจำนวนตลอดจนลักษณะหน้าที่ที่แตกต่างกัน ในขณะที่ไวยากรณ์เปรียบเสมือนป้ายหรือสัญญาณที่เกี่ยวข้องกับการจราจรต่าง ๆ ที่ช่วยบอกให้ผู้ขับขี่รถยนต์สามารถเดินทางไปในถนนดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมและถึงที่หมายตามที่ตั้งใจไว้ ซึ่งหากถนนเส้นนี้ปราศจากซึ่งป้ายหรือสัญญาณจราจร อาจส่งผลให้การขับขี่รถยนต์บนถนนจะต้องไม่เป็นระเบียบและไม่สามารถเดินทางไปถึงที่หมายได้อย่างที่ควรจะเป็น (Andrew, 2021, p. 2) เช่นเดียวกันกับการสื่อสารทางภาษา หากปราศจากซึ่งความรู้และความสามารถทางไวยากรณ์ มนุษย์ก็อาจจะไม่สามารถสื่อสารกันได้ หรือหากสื่อสารกันได้ก็อาจไม่มีประสิทธิภาพมากเท่าที่ควร บางครั้งอาจเกิดความสับสนในระหว่างการสื่อสารด้วยไวยากรณ์ที่ไม่ถูกต้องหรือคลาดเคลื่อนได้ ยิ่งไปกว่านั้น หากบุคคลมีความสามารถทางไวยากรณ์ที่ถูกต้องและเพียงพอ ก็จะช่วยส่งเสริมให้บุคคลมีโอกาสมากขึ้นเมื่อเทียบกับบุคคลที่ขาดความรู้และความสามารถทางไวยากรณ์ อาทิ โอกาสในการทำงานที่ดีและได้ผลตอบแทนที่สูงกว่า ในปัจจุบันการสื่อสารภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการทำงานส่วนต่าง ๆ เช่น การเขียนอีเมล การพูดคุยหรือเจรจาทางการค้าระหว่างประเทศ การพูดนำเสนองาน การสัมภาษณ์งาน เป็นต้น การที่บุคคลมีความรู้และความสามารถทางไวยากรณ์ที่ถูกต้องและเพียงพอ หมายความว่าผู้นั้นมีแนวโน้มที่จะสื่อสารด้วยภาษาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากกว่าผู้ที่ไม่สามารถพูดหรือเขียนด้วยภาษาดังกล่าวได้อย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ (Andrew, 2021, p. 3)

กล่าวโดยสรุป ความสามารถทางไวยากรณ์เป็นองค์ความรู้ขั้นพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนภาษาทุก ๆ ภาษา หากปราศจากซึ่งความรู้และความสามารถทางไวยากรณ์ ผู้เรียนก็ไม่สามารถที่จะเรียนรู้ภาษานั้น ๆ ได้สำเร็จในทางตรงกันข้าม หากผู้เรียนมีความรู้และความสามารถทางไวยากรณ์เป็นอย่างดี ก็จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารหรือถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ ด้วยภาษาเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในแง่ของสมรรถนะการสื่อสาร ความสามารถทางไวยากรณ์ช่วยส่งเสริมทักษะทางภาษาอื่น ๆ ของผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการสื่อความหมายที่ชัดเจน ถูกต้องและเหมาะสมในชีวิตประจำวัน และที่สำคัญไปกว่านั้นความสามารถทางไวยากรณ์ยังสามารถช่วยให้มนุษย์สร้างหรือร้อยเรียงประโยคเพื่อสื่อสารได้ ถึงแม้ว่าจะมีความรู้ทางคำศัพท์หรือวลีที่ค่อนข้างจำกัด

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความท้าทายและสภาพปัญหาของการเรียนการสอนไวยากรณ์ในปัจจุบัน

หลายปีที่ผ่านมา ผู้สอนในประเทศไทยส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนและการพัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์ให้กับผู้เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบดั้งเดิม กล่าวคือผู้สอนมีบทบาทในการบรรยายและถ่ายทอดความรู้ทางไวยากรณ์ให้กับผู้เรียน โดยที่ผู้เรียนมีหน้าที่รอรับการถ่ายทอดในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว การจัดการเรียนรู้และการพัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์ด้วยลักษณะดังกล่าวไม่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนทักษะและความสามารถทางภาษาที่เพียงพอในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนจำนวนมากให้ความสำคัญกับการให้ผู้เรียนท่องจำกฎและหลักการใช้ไวยากรณ์ต่าง ๆ แต่ท้ายที่สุด ผู้เรียนอาจจะจดจำกฎและหลักการใช้ไวยากรณ์ได้ แต่เมื่อผู้เรียนต้องเริ่มต้นเขียนหรือพูดด้วยภาษาเป้าหมายที่ตนเองเรียน กลับพบว่าผู้เรียนไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และความเข้าใจในการเขียนหรือพูดสื่อสารได้เลย นอกจากนี้ ยังพบอีกว่าผู้เรียนถึงแม้จะจดจำกฎหรือหลักการใช้ไวยากรณ์ได้อย่างแม่นยำ ก็ยังพบข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์เป็นจำนวนมาก เช่น การเรียงคำในประโยคที่ไม่ถูกต้อง การใช้ไวยากรณ์ไม่ถูกต้องในเชิงความหมาย การใช้เครื่องหมายที่ไม่ถูกต้อง เป็นต้น (Chonthita & Nirachorn, 2020, p. 2; Ubongrat & Laddakorn, 2020, pp. 36-37)

ความท้าทายในการจัดการเรียนรู้และความสามารถทางไวยากรณ์ ได้แก่ การที่ผู้เรียนขาดความสนใจในเรื่องไวยากรณ์ ความยากและความซับซ้อนของเนื้อหาทางไวยากรณ์ ผู้เรียนขาดความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางไวยากรณ์ในการสื่อสารจริง การมีทัศนคติเชิงลบหรือต่อต้านการเรียนไวยากรณ์ (Noguchi, 1991) ซึ่งความท้าทายและสภาพปัญหาของความสามารถทางไวยากรณ์ในปัจจุบันอาจแบ่งได้เป็น 3 ด้าน (Khairul, 2018, p. 155) ดังนี้

1) ด้านผู้เรียน ได้แก่ การไม่ทราบความต้องการการเรียนรู้ทางไวยากรณ์ของผู้เรียน การขาดการแก้ไขข้อผิดพลาดในการใช้ไวยากรณ์ของผู้เรียน ระดับความสามารถทางไวยากรณ์ที่ต่ำ การมีเจตคติเชิงลบต่อการเรียนรู้ไวยากรณ์ว่าเป็นเรื่องที่ยากและไม่สนุก และที่ผู้สอนมีความคาดหวังมีต่อผู้เรียนที่สูงมากเกินไป

2) ด้านผู้สอน ได้แก่ การที่ผู้สอนขาดประสบการณ์ในการประยุกต์ใช้กลยุทธ์การสอนไวยากรณ์ การขาดประสบการณ์การสอนไวยากรณ์ของผู้สอน การสอนไวยากรณ์แบบลองผิดลองถูก และการที่ผู้สอนไม่สามารถออกแบบบทเรียนที่ตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนได้

3) ด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ การขาดสื่อการเรียนรู้หรือทรัพยากรการเรียนรู้ไวยากรณ์ที่เพียงพอ การชำรุดหรือเสียหายของสื่อการเรียนรู้ทางไวยากรณ์ชนิดต่าง ๆ การมีสภาพแวดล้อมในห้องเรียนไม่พร้อมหรือไม่เหมาะสมกับการเรียนรู้ทางไวยากรณ์ และเวลาที่ไม่มีเพียงพอในการจัดการเรียนรู้ทางไวยากรณ์

กล่าวโดยสรุป ความท้าทายและสภาพปัญหาของความสามารถทางไวยากรณ์ในปัจจุบัน คือ การที่ผู้เรียนขาดความสนใจในเรื่องไวยากรณ์ ความยากและความซับซ้อนของเนื้อหาทางไวยากรณ์ มีเจตคติเชิงลบหรือต่อต้านการเรียนไวยากรณ์ นอกจากนี้ ผู้สอนก็ยังขาดประสบการณ์ในการประยุกต์ใช้กลยุทธ์การสอนไวยากรณ์ที่เหมาะสม อีกทั้งยังไม่สามารถออกแบบบทเรียนที่ตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนได้ และที่สำคัญไปกว่านั้น สภาพแวดล้อมในห้องเรียนไม่พร้อมหรือไม่เหมาะสมกับการเรียนรู้ทางไวยากรณ์ และเวลาไม่เพียงพอในการจัดการเรียนรู้ทางไวยากรณ์ อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้และการพัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์จะมีประสิทธิภาพมาก

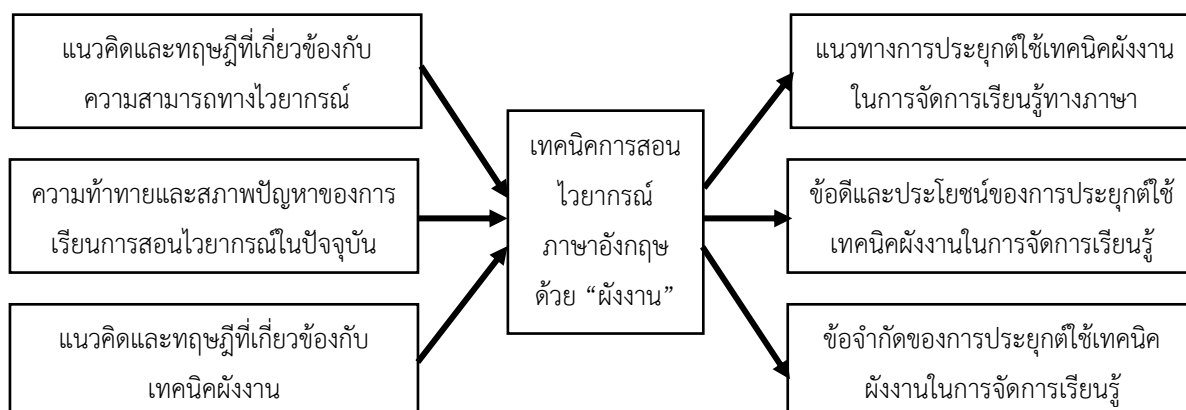
ยิ่งขึ้นหากผู้สอนมีการประยุกต์ใช้เทคนิคต่าง ๆ เข้ากับรูปแบบวิธีการสอนและแนวคิดการสอนไวยากรณ์ต่าง ๆ ซึ่งเทคนิคที่ผู้สอนสามารถนำไปบูรณาการในการสอนและการพัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความรู้และความสามารถทางไวยากรณ์มากยิ่งขึ้นนั้นประกอบด้วยเทคนิคที่น่าสนใจหลายประการ ซึ่งหนึ่งในเทคนิคที่น่าสนใจคือ การประยุกต์ใช้แผนผัง (Charts) หรือผังงาน (Flowchart) เพื่อบูรณาการในการสอนความรู้ทางไวยากรณ์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Brown, 2014, p. 64)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนิยามของเทคนิคผังงาน

ผังงาน (Flowchart) คือ โสตทัศนูปกรณ์รูปแบบหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการนำเสนอหรือถ่ายทอดเนื้อหาเชิงกระบวนการ หลักการหรือขั้นตอนการดำเนินงาน ความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ความสัมพันธ์เชิงเงื่อนไข ตลอดจนโครงสร้างของสิ่งต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อนหรือจำนวนค่อนข้างมากและมีความยากในการทำความเข้าใจในรายละเอียด โดยประยุกต์ใช้ สัญลักษณ์ ลูกศร รูปทรงเรขาคณิต ตลอดจนรูปภาพต่าง ๆ เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดหรือนำเสนอเนื้อหาเชิงกระบวนการ หลักการหรือขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ข้างต้นอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ขั้นตอนแรกเริ่มจนถึงขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งผังงานจะช่วยให้ผู้อ่านมองเห็นภาพรวมของกระบวนการ หลักการหรือขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ทั้งหมดอย่างชัดเจน อีกทั้งช่วยให้ผู้อ่านสามารถตัดสินใจเพื่อดำเนินการสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและแม่นยำ (Pahlevy, 2010; Tonni, 2016; Nsimeneabasi & Esther, 2018, p. 131; James, 2022) นอกจากนี้ ผังงาน ยังนับเป็นอีกหนึ่งเทคนิค วิธีเทคนิคที่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากผังงานเป็นสื่อการจัดการเรียนรู้ประเภทโสตทัศนูปกรณ์แบบ 2 มิติ ที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อน อาทิ การเรียนรู้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งผังงานยังเป็นสื่อที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้สอนในการถ่ายทอดเนื้อหาหรือองค์ความรู้ทางภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผังงานมักนำเสนอเฉพาะข้อมูลที่มีความสำคัญเท่านั้นและมักไม่นำเสนอรายละเอียดในแผนผังดังกล่าว หากแต่จะมีคำอธิบายประกอบด้านนอก จึงทำให้การถ่ายทอดเนื้อหาผ่านผังงานมีความกระชับ เข้าใจง่าย ประกอบกับมีสัญลักษณ์หรือรูปภาพต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการรับรู้ให้กับผู้เรียน อาจกล่าวได้ว่า ผังงานช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นภาพรวมและขั้นการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างชัดเจนและเป็นระบบ อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Stevick, 1976, p. 26; Sherla, 2019, p. 13; Abdullah & Edi, 2021, p. 270)

กล่าวโดยสรุป ผังงาน จัดเป็นโสตทัศนูปกรณ์รูปแบบหนึ่งที่ใช้ในการนำเสนอกระบวนการหรือขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อนให้สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยประยุกต์ใช้ สัญลักษณ์ ลูกศร รูปทรงเรขาคณิตต่าง ๆ เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอด นอกจากนี้ ผังงานยังสามารถนำไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อนได้อีกด้วย อาทิ การเรียนรู้ภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

กรอบในการวิเคราะห์

ภาพ 1 กรอบในการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์แนวทางการประยุกต์ใช้เทคนิคผังงานในการจัดการเรียนรู้ทางภาษา

ผังงานได้ถูกนำมาใช้เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ซึ่งช่วยส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมได้เป็นอย่างดี (Okafor & Odiliobi, 2021, p. 305) ในมิติของการจัดการเรียนรู้ทางภาษา โดยเฉพาะภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง ผังงาน นับเป็นหนึ่งในเครื่องมือหรือสื่อที่มีประสิทธิภาพในการสอนและเรียนรู้ทางภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการเรียนรู้ด้านไวยากรณ์ ซึ่งผังงานสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้และฝึกฝนการใช้โครงสร้างประโยคชนิดต่าง ๆ อีกทั้งช่วยให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของไวยากรณ์ชนิดต่าง ๆ อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ผังงานยังเป็นผู้จัดการเรียนรู้ประเภทโสตทัศนูปกรณ์ที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และใช้ความรู้ทางไวยากรณ์ ซึ่งการที่ผู้สอนประยุกต์ใช้ผังงานในการพัฒนาความรู้และความสามารถทางไวยากรณ์ให้กับผู้เรียนนั้น จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความตระหนักรู้และมีความระมัดระวังในการใช้ไวยากรณ์ในการสื่อสารมากขึ้น อาจกล่าวได้ว่า ผังงาน เป็นโสตทัศนูปกรณ์ที่น่าสนใจในการนำมาใช้เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์ให้กับผู้เรียน เนื่องจากผังงานช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้ไวยากรณ์มีสีสัน มีความน่าสนใจมากขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น ผังงานยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจหลักไวยากรณ์ได้ง่ายและรวดเร็วมากขึ้น ช่วยประหยัดเวลาในการจัดการเรียนรู้และสามารถใช้เวลาดังกล่าวในการจัดกิจกรรมฝึกฝนการใช้ความรู้ทางไวยากรณ์ที่มากขึ้นได้ โสตทัศนูปกรณ์อย่างผังงานสามารถช่วยให้ผู้สอนสอนไวยากรณ์เพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Andrew, 1975, p. 87)

นอกจากนี้ ผังงานยังสามารถตอบสนองต่อรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ทั้ง 3 รูปแบบ ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยการมองเห็น (Visual) การเรียนรู้ด้วยการได้ยิน (Auditory) และการเรียนรู้ผ่านการเคลื่อนไหวและความรู้สึก (Kinesthetic) กล่าวคือ ผังงานมักมีการใช้เส้นที่แสดงให้เห็นถึงทิศทางหรือการเคลื่อนไหว ซึ่งถือเป็นการเรียนรู้ผ่านการเคลื่อนไหวและความรู้สึก นอกจากนี้ผังงานยังมีใช้สีสันประกอบการอธิบายหรือแสดงรายละเอียดข้อมูลด้วย

นับเป็นการเรียนรู้ด้วยการมองเห็น และในขณะเดียวกันการใช้ผังงานประกอบการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนจำเป็นต้องใช้วาจาในการอธิบายข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านและเข้าใจผังงานนั้น ๆ ได้ง่ายมากยิ่งขึ้นด้วย ซึ่งจัดเป็นการเรียนรู้ด้วยการได้ยินนั่นเอง (Susanto, 2006, pp. 82-83; Sherla, 2019, pp. 20-21) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ผ่านการมองเห็น (Visual Learning) อันเป็นรูปแบบหรือกระบวนการเรียนรู้ที่มีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการมองเห็น (Seeing) ของผู้เรียนในการผนวกรวมหรือเชื่อมโยงความรู้ แนวคิด ข้อมูล ตลอดจนเนื้อหาต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้เข้ากับสื่อทัศนูปกรณ์ (Visual Aids) ต่าง ๆ ที่ผู้เรียนมองเห็น เช่น รูปภาพ แผนภูมิ แผนผัง ภาพยนตร์ สื่อสิ่งพิมพ์ แผนที่ ตาราง สัญลักษณ์ เป็นต้น (Jade, 2018, pp. 37-41; Sless, 1981, pp. 52-53) การเรียนรู้จากการมองเห็นจัดเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านความรู้และความเข้าใจ (Cognitive Component) ควบคู่กับองค์ประกอบด้านอารมณ์และความรู้สึก (Affective Component) ของผู้เรียนในการทำความเข้าใจ แปลความหมาย จดจำ รวมถึงการระลึกถึงความรู้หรือข้อมูลที่ได้รับการถ่ายทอดผ่านสื่อทัศนูปกรณ์ที่ผู้เรียนได้มองเห็น (Tomlinson, 2013) โดยทั่วไปแล้วผู้เรียนจะเก็บบันทึกหรือจดจำความรู้หรือข้อมูลที่ได้รับการถ่ายทอดในรูปแบบภาษาศาสตร์ (Linguistic Form) ควบคู่กับการจดจำแบบภาพ (Visual Form) ไปในเวลาเดียวกัน ดังนั้น การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการมองเห็นของผู้เรียน ควบคู่กับการถ่ายทอดความรู้หรือเนื้อหาต่าง ๆ โดยผู้สอน จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น (Petty, 2014, pp. 102-103) การเรียนรู้จากการมองเห็นได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ช่วยทำให้การจัดการเรียนรู้รายวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายวิชาภาษาอังกฤษ มีความสนุกสนาน ความน่าสนใจมากขึ้น และสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ในช่วงเวลาที่ค่อนข้างนาน เพราะในระหว่างการจัดการเรียนรู้จากการมองเห็น ผู้เรียนแต่ละคนจำเป็นต้องดูและสังเกตสื่อทัศนูปกรณ์ที่ผู้สอนใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ตลอดเวลา (Sless, 1981, p. 56)

ยิ่งไปกว่านั้น การประยุกต์ใช้เทคนิคผังงานในการจัดการเรียนรู้ยังช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ผ่านการมองเห็นรายละเอียดในภาพรวม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบองค์รวม (Holistic Philosophy Theory) ของ เกสตัลท์ (Gestalt) ที่มีแนวคิดที่ว่า มนุษย์จะรับรู้สิ่งเร้าต่าง ๆ ในลักษณะเป็นภาพรวม มีการจัดระบบความสัมพันธ์ไว้เรียบร้อยแล้ว จะไม่รับรู้ในลักษณะของการแยกสิ่งเร้าออกไปเป็นส่วนย่อย ๆ ซึ่งเป็นการรับรู้ที่ไม่มี ความหมาย แก้ปัญหาไม่ได้ ต้องอาศัยการมองภาพรวมทั้งหมดของส่วนย่อยทั้งหลาย ในการเรียนการสอนผู้สอนจึงควรให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ในภาพรวม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่จะเรียน (ทิตินา แชมมณี, 2559, หน้า 72-74; Wertheimer, 1997, p. 92) นอกจากนี้ทฤษฎีการเรียนรู้ของเกสตัลท์ ยังให้ความสำคัญกับกระบวนการเชื่อมโยงและบูรณาการความรู้ของผู้เรียนที่ได้รับการถ่ายทอดจากประสาทสัมผัสแต่ละด้านเข้ากับมวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้สั่งสมมาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในแนวคิด เนื้อหา หรือองค์ความรู้ได้ง่ายมากยิ่งขึ้น ซึ่งแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ของเกสตัลท์ได้รับความนิยมและถูกนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างกว้างจนถึงปัจจุบัน (Ospina, 2022, p. 106)

อาจกล่าวได้ว่า การประยุกต์ใช้สื่อทัศนูปกรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้ผังงานในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ผ่านการมองเห็นนี้ เป็นเครื่องมือที่สามารถถ่ายทอดเนื้อหาหรือความรู้ทางภาษาที่ลึกและกว้าง

ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้กระทั่งผู้เรียนมีระดับความสามารถทางการเรียนที่ไม่มากนักก็สามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจเนื้อหาที่ผู้สอนถ่ายทอดผ่านโสตทัศนูปกรณ์ได้อย่างง่ายดาย (Kepes, 1995, pp. 109-110) ซึ่งผู้สอนสามารถประยุกต์ใช้โสตทัศนูปกรณ์เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้จากการมองเห็นได้ในทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการในขั้นตอนการนำเสนอหัวข้อ ขั้นตอนการนำเสนอเนื้อหาทางภาษา ขั้นตอนการฝึกฝน ตลอดจนขั้นตอนทบทวนความรู้ ทั้งนี้ โสตทัศนูปกรณ์ที่ดีจะต้องสามารถนำไปใช้ได้ทั้งโดยผู้สอนเองและผู้อื่น (Doff, 1988, pp. 72-74)

ผลการวิเคราะห์ข้อดีและประโยชน์ของการประยุกต์ใช้เทคนิคผังงานในการจัดการเรียนรู้

เทคนิคผังงานยังมีประโยชน์สำหรับผู้เรียน ผู้สอน ตลอดจนการออกแบบและดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ในหลายมิติ (Nsimeneabasi & Esther, 2018, p. 129; Olivia & Jennifer & Katherine, 2018, p. 1; Jade, 2018; Sherla, 2019, p. 20; Okafor & Odiliobi, 2021, pp. 321-322; James, 2022) ดังนี้ 1) เทคนิคผังงานเป็นวิธีการจดบันทึกขั้นตอนหรือกระบวนการของสิ่งต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ และง่ายต่อการทบทวนหรือนำไปถ่ายทอดต่อ 2) เทคนิคผังงานเป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสื่อสารหรืออธิบายขั้นตอนหรือกระบวนการต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ 3) เทคนิคผังงานเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการวิเคราะห์กระบวนการ หลักการ หรือขั้นตอนของสิ่งต่าง ๆ อย่างละเอียด 4) เทคนิคผังงานเป็นเครื่องมือในการระดมความคิด ที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น ผ่านการร่วมระดมความคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ผังงานตามความเข้าใจของตนเอง 5) เทคนิคผังงานฝึกฝนทักษะการสื่อสารให้กับผู้เรียน เนื่องจากผังงานถือเป็นเครื่องมือสื่อสารชนิดหนึ่ง ดังนั้นผู้เรียนจะต้องวิเคราะห์ทั้งเนื้อหาที่ต้องการถ่ายทอดและผู้ที่ต้องการจะสื่อสารไปถึงด้วย เพื่อให้สามารถออกแบบและสร้างผังงานได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป 6) ช่วยให้ผู้สอนบรรลุวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้มากขึ้น เนื่องจากมีเครื่องมือที่ช่วยในการนำเสนอหรือถ่ายทอดเนื้อหาที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และ 7) ผังงานช่วยพัฒนาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาร่วมกับการใช้สื่อการเรียนรู้ประเภทโสตทัศนูปกรณ์ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ภาษาและเกิดความเข้าใจที่รวดเร็วและแม่นยำมากขึ้น

ผลการวิเคราะห์ข้อจำกัดของการประยุกต์ใช้เทคนิคผังงานในการจัดการเรียนรู้

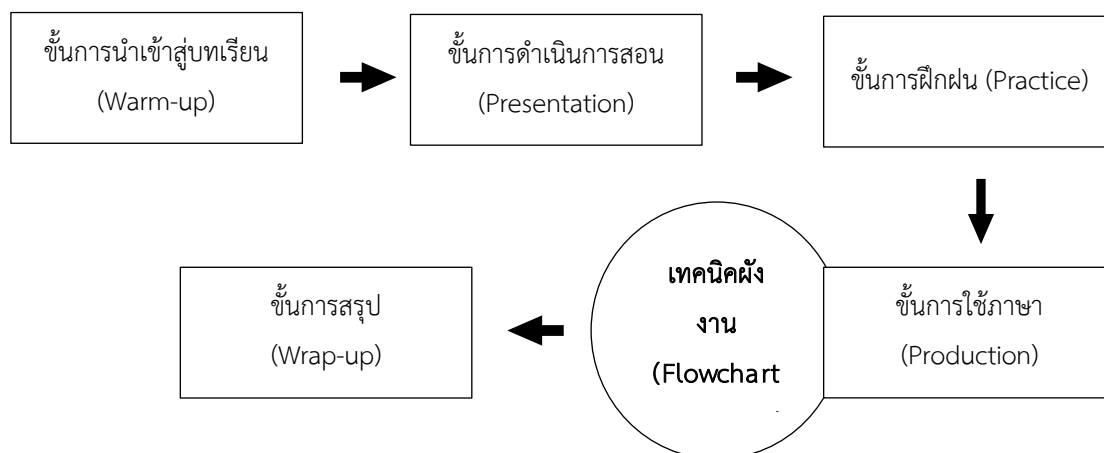
ผังงาน มีข้อจำกัดบางประการ (Sherla, 2019, p. 21; James, 2022) ดังนี้ 1) ผังงานอาจมีความซับซ้อนมากขึ้นและมีความยากในการทำความเข้าใจ หากกระบวนการหรือขั้นตอนที่ต้องการนำเสนอมีหลายขั้นตอนหรือมีความซับซ้อนมาก ดังนั้น จึงควรแบ่งเนื้อหาหรือสิ่งที่ต้องการถ่ายทอดออกเป็นส่วน ๆ เพื่อจะได้สร้างผังงานที่มีความกระชับและไม่ซับซ้อนจนเกินไป 2) การแก้ไขหรือปรับแต่งผังงานอาจเป็นเรื่องที่ทำได้ค่อนข้างลำบาก เนื่องจากจำเป็นต้องเริ่มต้นการออกแบบใหม่ตั้งแต่ต้น ทั้งนี้ก็เพราะว่าผังงานมีความเชื่อมโยงภายในค่อนข้างสูง หากกระบวนการหรือขั้นตอนส่วนใดส่วนหนึ่งมีการเปลี่ยนแปลง ทุกขั้นตอนก็จำเป็นต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงด้วย 3) สำหรับผู้ที่ยังไม่คุ้นชินกับการอ่านและตีความผังงาน อาจทำให้เกิดความสับสนหรือเกิดความเข้าใจที่

คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับกระบวนการหรือขั้นตอนที่น่าเสนอในผังงานได้ เนื่องจากผังงานประกอบด้วยสัญลักษณ์ต่าง ๆ จำนวนมากที่ใช้ในการสื่อสารแทนตัวอักษรทั่วไป ดังนั้น สำหรับผู้ที่ยังไม่คุ้นชินกับการอ่านและตีความผังงาน จำเป็นต้องทำความเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการสร้างผังงานให้เสียก่อน และ 4) การสร้างหรือวาดผังงานจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาค่อนข้างมาก เนื่องจากผู้วาดหรือผู้สร้างต้องทำความเข้าใจในเนื้อหาหรือกระบวนการที่ต้องการนำเสนอเป็นอย่างดีก่อน จึงจะสามารถสร้างผังงานได้อย่างถูกต้องและสามารถถ่ายทอดเนื้อหาได้อย่างครบถ้วน ชัดเจน และสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย

ผลการวิเคราะห์แนวทางการประยุกต์ใช้เทคนิคผังงานในการจัดการเรียนรู้ด้านไวยากรณ์

ผังงานได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในหลากหลายสาขาวิชาหนึ่งในนั้นคือ การประยุกต์ใช้เทคนิคผังงานในการจัดการเรียนรู้ทางภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนรู้ด้านไวยากรณ์ เป็นต้นว่า สหรัฐ ลักษณะสุด, วรณประภา สุขสวัสดิ์ และ อาริรักษ์ มีแจ้ง (2566, หน้า 139-151) ที่ได้ศึกษาถึงผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการเทคนิคผังงานที่มีต่อความสามารถด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการเทคนิคผังงานสามารถทำความสามารถทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่อยู่ในกลุ่มทดลองและได้รับการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการเทคนิคผังงานสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่อยู่ในกลุ่มควบคุมและได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ โดยความสามารถด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความสามารถด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอแนะให้ผู้สอนประยุกต์ใช้เทคนิคผังงานในขั้นการจัดการเรียนรู้ด้านไวยากรณ์ให้กับผู้สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน (Warm-up) 2) ขั้นการดำเนินการสอน (Presentation) 3) ขั้นการฝึกฝน (Practice) 4) ขั้นการใช้ภาษา (Production) ซึ่งในขั้นการใช้ภาษานี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เทคนิคผังงานเป็นเครื่องมือเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ทางไวยากรณ์ที่ได้เรียนไปในการออกแบบและสร้างสรรค์ผังงานด้วยตนเองเพื่อถ่ายทอดความรู้ทางไวยากรณ์นั้น ๆ เพิ่มเติมด้วย และ 5) ขั้นการสรุป (Wrap-up) ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพ 2 แนวทางการประยุกต์ใช้เทคนิคผังงานในการจัดการเรียนรู้ด้านไวยากรณ์

บทสรุป

ความท้าทายและสภาพปัญหาของการจัดการเรียนรู้ทางไวยากรณ์ในปัจจุบันมีหลายประการ เป็นต้นว่า การที่ผู้เรียนขาดความสนใจในเรื่องไวยากรณ์ ความยากและความซับซ้อนของเนื้อหาทางไวยากรณ์ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ผู้สอนจำนวนมากขาดประสบการณ์ในการประยุกต์ใช้กลยุทธ์การสอนไวยากรณ์ที่เหมาะสม อีกทั้งยังไม่สามารถออกแบบบทเรียนที่ตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนได้ และที่สำคัญไปกว่านั้น สภาพแวดล้อมในห้องเรียนและระยะเวลายังไม่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ทางไวยากรณ์ ซึ่งการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์จะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นหากผู้สอนมีการประยุกต์ใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการสอนและพัฒนาความสามารถทางไวยากรณ์ การใช้ผังงาน (Flowchart) เป็นเทคนิคที่น่าสนใจที่ช่วยส่งเสริมการสอนไวยากรณ์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้เรียนสามารถมองเห็นภาพรวมและเข้าใจเนื้อหาไวยากรณ์ที่ซับซ้อนได้ง่ายขึ้น อย่างไรก็ตาม การใช้ผังงานยังมีข้อจำกัดบางประการที่ผู้สอนต้องคำนึงถึง เช่น ความซับซ้อนของผังงาน ความยากในการแก้ไขผังงาน และความเสี่ยงที่อาจทำให้ผู้เรียนตีความหมายผิด ดังนั้น ผู้สอนควรคำนึงถึงข้อจำกัดนี้ในการใช้เทคนิคผังงานในกระบวนการจัดการเรียนรู้ทางไวยากรณ์

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการเทคนิคผังงานให้กับนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกันออกไป
2. ควรมีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการเทคนิคผังงานเพื่อพัฒนาความสามารถด้านไวยากรณ์และเจตคติที่มีต่อการเรียนไวยากรณ์ของนักเรียนในรายวิชาอื่น ๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
3. ควรมีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการเทคนิคผังงานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านต่าง ๆ ของนักเรียนเพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ทิตินา แคมมณี. (2559). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 20). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สหรัฐ ลักษณะสุด, วรรณประภา สุขสวัสดิ์, และอารีรักษ์ มีแจ้ง. (2566). ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารโดยบูรณาการเทคนิคผังงานที่มีต่อความสามารถ ด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. *วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 17(2), 139-151.
- Abdullah, S., & Edi, W. (2021). The Use of Flowchart in Improving Students' Ability in Writing Paragraph. *Ethical Lingua*, 8(1), 259-275.
- Alikhonova, D., & Grigoryans, K. (2020). Features of the Formation of Grammatical Competence. *International Journal of Progressive Sciences and Technologies (IJPST)*, 20(2), 121-125.
- Andrew, R. (2021). *A Descriptive Grammar of English: Modern English grammar by example*. Independently published. ISBN: 979-8645611750.
- Andrew, W. (1975). *Visual Materials for the Language Teacher*. Addison-Wesley Longman Ltd.
- Azar, B. (2007). *Grammar-based teaching: A practitioner's perspective*. <http://tesl-ej.org/ej42/a1.pdf>.
- Brown, D. (2014). *Principles of Language Learning and Teaching* (6th ed.). Pearson Education ESL.
- Chonthita, P., & Nirachorn, B. (2020). The Role of Grammar Teaching in ESL Writing. *Sripatum Chonburi Journal*, 16(4), 1-9.
- Doff, A. (1988). *Teach English – A training course for teachers*. Cambridge University Press.
- Ellis, R. (2006). Current Issues in the teaching of grammar: An SLA perspective. *TESOL Quarterly*, 40(1), 83-107.
- Ellis, R. (2007). *The Differential Effects of Corrective Feedback on Two Grammatical Structures Conversational interaction in second language*. Oxford University Press.
- Estrella, C. S., & Presley, V. (2018). Grammatical Competence of Junior High School Students. *TESOL International Journal*, (13)1, 82-94.
- European Centre for Modern Languages. (2011). *Relating language examinations to the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR) Highlights from the Manual*. Council of Europe Publishing, Austria.
- Fisenko, O., Belous, A., Vukolova, E., & Sycheva, I. (2021). Developing grammatical competence at the stage of pre-higher education training, *Propósitos y Representaciones*, (9)2, 109-120.

- Frodesen, J. (2001). *Grammar in Writing: Teaching English as a Second or Foreign Language*. Heinle & Heinle.
- Harmer, J. (2015). *The Practice of English Language Teaching* (5th ed.). Pearson Longman.
- Jade, B. (2018). *Visuals to support L2 learning*.
<https://www.cambridge.org/elt/blog/2018/05/25/visuals-to-support-l2-learning/>.
- James, F. (2022). *What is a Flowchart*. <https://www.edrawsoft.com/flowchart-definition.html>.
- Kepes, G. (1995). *Language of vision*. Dover Publications.
- Khairul, F. Y. (2018). Challenges of Teaching Grammar at Tertiary Level: Learning from English Lecturers' Insights. *e-Academia Journal*, 7(1), 64-81.
- Khanh, C. L. (2020). The Importance of Grammar in Language Teaching and Learning. *Proceeding of the Workshop on Innovation Jennifer in Language Teaching and Learning*, 186-195.
- Larsen-Freeman, D. (2011). *Techniques and Principles in Language Teaching* (3rd ed.). Oxford University Press.
- Liwei, S. (2017). The Importance of Grammar Teaching at College. *Proceeding of the 2017 International Conference on Frontiers in Educational Technologies and Management Sciences (FETMS 2017)*, 6-9, Francis Academic Press, UK.
- Mojabi, S. (2014). *Correlation between Grammatical Competence and Pragmatic Competence among Iranian University EFL Learners* (Master's thesis). University of Malaya, Kuala Lumpur, Malaysia.
- Myhill, D., & Bailey, T. (2013). Grammar for writing? An investigation of the effects of contextualized grammar teaching on students' writing. *Read Writ*, 26(8), 1241-1263.
- Nassaji, H., & Fotos, S. (2011). *Teaching Language in Second Language Classrooms: Integrating Form-Focused Instruction in Communicative Context*. Routledge.
- Noguchi, R. R. (1991). *Grammar and the teaching of writing: Limits and possibilities*. National Council of Teachers of English.
- Nsimeneabasi, M., & Esther, E. (2018). Influence of Virtual Reality and Flow Chart on Biology Students' Academic Achievement on Circulatory System in Uyo Municipality, Akwa Ibom State, Nigeria. *Journal of Education and Practice*, (9)12, 129-136.
- Okafor, C. & Odiliobi, O. (2021). application of flowchart in teaching simple interest to secondary school students; a panacea for sustainable development. *COOU Journal of Educational Research*, 6(1), 301-325.

- Olivia, K., Jennifer, G., & Katherine, L. (2018). Let Your Ideas Flow: Using Flowcharts to Convey Methods and Implications of the Results in Laboratory Exercises, Articles, Posters, and Slide Presentations. *Journal of Microbiology & Biology Education*, 19(1), 1-5.
- Oscar, R. C. (1995). *Teaching Communicative Grammar at the Discourse Level*. Universidad de Alcalá. Servicio de Publicaciones.
- Ospina, A. D. (2022). *Gestalt Theory of Learning (Kohler)*.
<https://www.toolshero.com/psychology/gestalt-theory-of-learning>.
- Pahlevy, C. (2010). *Pengertian Flowchart dan Definisi Data*. Cambridge University Press.
- Petty, G. (2014). *Evidence Based Teaching: A Practical Approach*. Oxford University Press.
- Sherla, S. (2019). *Using Flowchart Technique to Improve Students' Understanding on Indefinite and Definite Articles* (Master's thesis). Ar-raniry State Islamic University, Indonesia.
- Sless, D. (1981). *Learning and visual communication*. Croom Helm London.
- Stevick, E. W. (1976). *Memory, Meaning and Method*. Rowley, Massachusetts, Newbury House.
- Susanto, H. (2006). Meningkatkan konsentrasi peserta didik konsentrasi peserta didik melalui optimalisasi modalitas belajar peserta didik. *Jurnal Pendidikan Penabur*, 5(2), 46-51.
- Tomlinson, B. (2013) *Seeing what they mean: helping L2 readers to visualise*. In Tomlinson, B. (ed.) *Materials Development in Language Teaching* (2nd ed). Cambridge University Press, 357-378.
- Tonni, G. (2016). Skeletal dysplasia with bowing long bones: Proposed flowchart for prenat diagnosis with case demonstration. *Taiwanese Journal of Obstetrics & Gynecology*, 3(2), 771-776.
- Ubonrat, C., & Laddakorn, N. (2020). The Current Issues of Teaching English in Thai Context. *Eau Heritage Journal*, 10(2), 34-45.
- Ur, P. (2009). *Grammar Practice Activities: A Practical Guide for Teachers* (2nd ed.). Cambridge University Press.
- Wertheimer, M., 1997, *Gestalt Theory, A Source Book of Gestalt Psychology*. Paul, K. and Co., Ltd.,
- Wipada, P. (2016). Development of Communicative Grammar Teaching Model in Teaching Pre-Service English-Major Teachers. *Proceeding of the 2016 International Academic Research Conference*, 402-406, Milan, Italy.
- Zakaria, D. (2013). *The importance of grammar in second language teaching* (Master's thesis). Universite Hassan II Mohammedia Casablanca, Morocco.